

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna l. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in držnikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21-60, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 26-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36-—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstvestica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo. Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 321.

V Ljubljani, v sredo dne 3. julija 1912.

Leto II.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob 11. dopoldne in tane naročnina

Za avstro-ogrske kraje:	
celoletna	K 21-60
polletna	" 10-80
četrtletna	" 5-40
mesečna	" 1-80

Za Nemčijo:	
celoletna	K 26-40
polletna	" 13-20
četrtletna	" 6-60
mesečna	" 2-20

Za ostalo inozemstvo celoletno 36 kron in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani.

Proračun in železničarji.

Večina državnega zbora je včeraj sprejela proračunski provizorij in odklonila Tomschikov predlog. Zatajila je sama sebe, izdala je, kar je po zimi sama zahtevala.

Meseca decembra so vse stranke glasovale za resolucijo, ki je zahtevala 38 milijonov kron za ureditev železničarskih dohodkov. Tudi s to svoto se še ne bi dale izvršiti vse reforme, ki jih železničarji po pravici že davno zahtevajo. Vseled tega, da se vlada leta in leta ni brigala za državne železničarje in jih je v najboljšem slučaju tolažila le s praznimi obljubami, so ostale najstarejše zahteve neizpolnjene. Splošni gospodarski položaj se pa tekom časa ni izboljšal, temveč draginja je neprenehoma naraščala; nove zahteve bi bile torej postale neizogibne, tudi če bi se bile stare izpolnile. Naravno je, da so bile naposled potreba izredno velike. Če se pomisli, da prihaja na državnih železnicah blizu tristočlani ljudje v poštev, je umevno, da je 38 milijonov kron za izvršitev temeljitih reform še vedno majhna svota.

Vlada pa je dovolila za železničarje samo 21 milijonov, torej za 17 milijonov manj, nego je zahteval državni zbor. Tomschikov predlog se je glasil, da naj zbornica zakonito sklene, kar je mesca decembra sklenila v resoluciji. Nič novega ne zahteva ta predlog; na svetu ne more biti nič bolj naravnega, kakor da ostane večina meseca julija pri tisti zahtevi, katero je sama izrekla meseca decembra.

Vendar se je dala večina pogovoriti in je na zahtevo visoke vlade odklonila Tomschikov predlog. Kar je pred šestimi meseci sama spoznavala za rušno potrebno, meče sedaj v koš. Ljubezen do železničarjev, ki je bila po zimi še sveža kakor spomin na zadnje volitve, je poleti skopnela; zakaj do prihodnjih volitev je še daleč. Do tistega časa pozabijo morda tudi železničarji na izdajstvo.

Večina je zopet glasovala tako, kakor je zahtevala vlada. Minister Heinold je zapel staro pesem, da ni denarja, in stranke večine so se dale zopet »prepričati«. Zadnji teden, ko je gospod Heinold priganjal zbornico, da naj

politi z brambno reformo, ni dejal niti besedice, da ni denarja za ogromno zvišani rekrutni kontingent in za vse one stroške, ki jih povzroči novi brambni zakon.

Avstrijski proračun je sploh jako čudna reč, tako da bi se naše državne finance lahko kazale po svetu kot čudež. Naši ministri pa bi morali razlagati njih izredne lastnosti. Dokazali bi, da dvakrat dva ni štiri, da voda gori in da ogenj gasi, ter da ni razlike med primanjkljajem in prebitkom. Niti kameleon ni tako izpremenljiv, kakor naš gospodarski položaj in najokretnejši čarovnik ne zna tako združevati nasprotnih elementov v eno celoto, kakor naša slavna vlada. Avstrijski ministri znajo dokazati, da smo bogati, kakor da žive v tej državi sami ameriški milijarderji; znajo pa tudi dokazati, da smo reveži, ki bi se še Jobu smilili. Kadar prihaja militaristični moloh s svojimi zahtevami, so nam cekini to, kar drugim ljudem vinariji; tristoletni milijonov za nove barke, dvajset milijonov za nove puške, trideset ali štirideset milijonov za nove kanone, osemdeset milijonov za pomnožitev rekrutov — to so nam malenkosti; kadar jih zahteva Aufferberg, Montecuccoli ali Georgi, še vprašamo: Kaj res ne več? Čim pa je treba kaj denarja za ljudi, ki služijo državi in žive pri tem v pomanjkanju, se pa zglesi stok in lhtenje: Odkod, ko nas tare revščina in nimamo fیکا v blaginjah? Tisti minister, ki nam je včeraj dopovedoval, da se nam še zmanjti ni treba za stroške, ki jih povzroča brambna reforma, napoveduje skoraj bankerot za slučaj, da se dovolj sedemdeset milijonov za železničarje.

Državnozborna večina trpi to frivolno igro in jo še podpira. Nikomur izmed veljakov ki se ob času volitev tope od same ljubezni do ljudstva, ne prihaja na misel: Kaj je pravzaprav bolj potrebno — kasarne ali železnice, dragonci ali tobačni delavci, kanoni ali sol? Nihče ne potiplje ministra, da bi povedal, kaj povzroča državi same izdatke in kaj ji nosi dohodek.

Vlada ima za brambno reformo dovolj denarja. Toda koliko prispeva militarizem sam, da ima država dohodek? Niti vinarja ne. Vaje na dvorišču vojašnice ne producira toliko vrednosti, kolikor dobi berač pri največjem skopuhu, streljanje uničuje smodnik, ustvari pa v najboljšem slučaju nekoliko luknj. Železnice imajo v svojih knjigah dohodek, ki jih prislужijo železničarji; tobačna režija je za državo zlat rudnik. Če ni toliko denarja, da bi se moglo ustreči vsem zahtevam, tedaj bi se morali zapostaviti tisti izdatki, ki se nikdar in v nobeni obliki ne vračajo, izpolniti pa bi se morale v prvi vrsti resnične potrebe. To bi moralo biti stališče vsake stranke, ki pravi, da zastopa ljudstvo.

Meščanske stranke se ne znajo postaviti na tako stališče. One nimajo toliko poguma, da bi pokazale ministrom svojo voljo, in zato raste vladi greben, pa nastopa diktatorično kakor absolutna sila.

Do prihodnjih volitev je morda še daleč, ali tako daleč vendar ne, da si železničarji ne bi mogli zapomniti, kako so jih dične meščanske stranke vodile za nos in nazadnje izdale.

Naročajte se na Zarjo!

»Vsekakor, moj ljubi abbé. Tako vsaj trdijo. Gotovo so dnevi, ko se čuti v prvi vrsti ogroženega. Ali ne veste, da vlada v Rimu stara vera, da ne sme papež postati prestar, in da mu pomagajo, če je tako trmast, da noče ob pravem času umreti? Čim se papež potroči, čim postane cerkvi vsled svoje starostne slabosti breme ali pa celo nevarnost, je njegov pravi prostor v nebesih. Sicer pa se opravi ta reč skrajno dostojno; najmanjši nahod je primerna preteza, da se ne obotavlja več na prestolu sv. Petra.«

Pri tej priliki je dodal čudne podrobnosti. Pravili so, da je neki prelat, ki je hotel pregnati strah Njega svetosti, izumil cel sistem previdnih odredb; med drugim je izmisllil majhen zaprt voziček za jedila, ki so bila namenjena za papežve, sicer prav zmerno obede. Ali ta voziček je ostal samo v načrtu.

»Ali naposled se morda itak umreti, zlasti če je to cerkvi v blagor,« je zaključil s smehom. »Kaj neda, abbé?«

Nekaj časa je že bilo, da je Santobono, nepremično sedeč, povešal oči, kakor da gleda venomer le malo košaro s smokvami, katero je držal tako skrbno na kolenih kakor zakrament. Zdaj, ko je bil tako neposredno in tako živo vprašan, je vendar moral dvigniti pogled. Ni pa prekinil svojega globokega molka, temveč je le počasi priklimal.

»Kaj neda, abbé, smrt dovaja le Bog, ne pa strup?« je ponovil Prada. »Pravijo, da je bila to zadnja beseda ubogega monsinjora Galla, ko je izdihnil v naročju svojega prijatelja, kardinala Boccanere.«

Santobono je zopet brez besede nagnil glavo in vsi trije so zamišljeno molčali.

Voz je drdel dalje in dalje po goli neizmerenosti Kampanje; povsem ravna cesta se je navidezno razpenjala v neskončnost. Čimbolj je solnce na obzorju zahajalo, tembolj je igra luči in sence označevala ogromne valove tal, ki so sledili drug drugemu v rožnatem zelenilu in v lilasti sinjini tja do najdaljših robov neba. Na

Heinoldova ustavna vest.

Kdo bi si bil mislil, da zna biti minister za notranje zadeve in namestnik ministrskega predsednika baron Heinold tako konstitucionalen in tako tenke vesti, da odklanja celo pravico, ki jo hoče parlament priznati vladi? Nihče si ne bi bil mislil tega, pa je vendar tako. Tisti Heinold, ki je govoril s parlamentom zaradi brambne reforme tako, kakor da drži za hrbtno bič v roki, tisti Heinold, ki je žugal s § 14, tisti Heinold, ki je pravil, da ne predloži na sankcijo sklepov državnega zbora, ki mu niso všeč, je posebej ustavna vest, živa konstitucija! Ker se sam sklicuje na svojo ustavno vest, se mu že mora verjeti.

To pa je tako: Proračunski odsek je na predlog socialnih demokratov sklenil, da naj ima vlada pravico v časih slabe letine prepovedovati izdelovanje špirta iz krompirja in drugih živil. Socialisti so bili mnenja, da je v takih časih krompir za človeško hrano važnejši kakor za žganje. Ali proti temu sklepu je zarohnela gosposka zbornica, minister Heinold pa se je spomnil na svojo ustavno vest. V proračunski debati je dejal, da ima vlada zoper ta predlog največje pomislike, ter da ne bi mogla nikdar po lastnem spoznanju storiti tako dalekosežnih ukrepov, ki bi globoko posegali v »pridobljene pravice privatnih oseb«. To da je »ustavno nazoranje« vlade in zaradi tega odklanja tako poblastilo.

Gospod minister ne more tajiti, da so vsi slabe letine in da je takrat beda velika. Gospodu ministru je to gotovo zelo žal, ali njegova ustavna vest mu ne pripušča, da bi posegel v pridobljene pravice privatnih oseb.

To je treba vendar nekoliko natančneje razumeti. Ljudstvo morda še ne ve, da je žganje državna svetinja in da je zmanjšanje špirtne produkcije enako kršenju ustave. Država se dela navadno zelo moralčno, in žganjarstvo je pravzaprav nekako v nasprotnem razmerju do morale. Zato bi bila vsa stvar bolj težko razumljiva, če ne bi bil gospod minister povedal, da gre za »pridobljene pravice privatnih oseb«.

Sicer si včasih vlada tudi za privatne osebe in za njih pravice ne belj glave. Primerov bi se lahko navedlo toliko, da bi se z njimi napolnila debla knjiga. Ali »privatne osebe«, o katerih je govoril gospod minister, so nekaj posebnega. To so namreč razni žganjarski knezi, principi, grofi in baroni; in kakor je povedal poslanec doktor Diamand, sedi cela kompanija teh »privatnih oseb« v gosposki zbornici, kjer seveda ne zastopajo svojih privatnih interesov, ampak vključno le ljudske pravice kaj neda? Te »privatne osebe« dobivajo vsako leto iz davčnega denarja 14.488.847 kron, to se pravi približno štirinajst in pol milijona kron za žganjarski kontingent in bonifikacije. Pri tem tudi svotice, ki odpadajo na posameznika, niso ravno bagatelne. Knez Maks Egon Fürstenberg, n. pr. dobiva 311.430 kron, in najmanjši, kakor grof Arnošt Karol Waldstein, grof Karol Schönborn, grof Hartenstein-Schönburg, baron de Vaux, nemški viteški red itd. dobivajo še po 27.500 kron.

Te svote so enostavna darila, za katera ni treba velikim kavalirjem niti kihnuti. In ker so se navadili teh lepih daril, imenuje gospod Heinold to »pridobljene pravice« in jim pripisuje

desni in na levi ob cesti je bil le velik, suh osat in ogromen sladki janc z rumenimi kobuli. Potem se je za trenotek prikazala pri delu zakasnela volovska četverovpega, temno se je odražala od jasnega zraka in v mrčni samoti je bila videti izredno velika. Dalje so ležale na travi, ki je zopet ozelenela, rjave pege; bile so črede ovac in veter je prinašal njih ostru znojni duh čez plan. Včasih je zalajal pes. To je bil edini razbočni glas v tajni grozi te tihe puščave, kjer je vladal zvišeni mir grobov. Ali zadonelo je tiho petje; škrlančki so poletavali in eden izmed njih se je dvignil visoko visoko proti svetlozlatemu nebu. Nasproti, v ozadju tega čistega, kristalnega jasnega neba pa je rasel Rim s svojimi stolpi in kupolami višje in višje kakor mesto iz belega marmorja, ki ga je čudež postavil v zelenje čarobnega vrta.

»Matteo,« je Prada zaklical svojemu vozniku, »ustavi pri Osteria Romana.«

Obrnil se je k tovarišema.

»Prosim za odpuščanje, pogledal bi le rad, če ne dobim tam svežih jajc za svojega očeta, ker jih je strastno rad.«

Hiša je prišla in voz se je ustavil. Bila je nekakšna jako preprosta gostilna povsem ob robu ceste, ki se je bahala z donečim in ponosnim imenom »Antica Osteria Romana«. Pravzaprav je bila navadna vozniška postaja, kamor so se upali le lovci na steklenico belega vina pa na par jajc in na kos gnjati. Včasih je prihajalo ob nedeljah tudi malo ljudstvo iz Rima sem in se zabavalo. Ali med tednom so navadno minili celi dnevi, preden je v neskončni goli Kampanji kdo vstopil v to gostilno.

Grof je že lahko skočil z voza in je dejal:

»Samo minuto bo trajalo; takoj se vrnem.« Gostilna je bila v dolgem, nizkem, enonadstropnem poslopju; dohod v gornji prostor je bil po zunanjih stopnicah iz surovih kamnov, ki jih je solnce obžgalo. Sploh je bilo vse poslopje obrabljeno in je imelo barvo starega zlata. V pritličju je bila skupna večja izba, kolnica, hlev

tako svetlost, da se mu zdi bolje, če ljudstvo ob slabih letinah strda in umira, nego da bi se le en krompir skuhal za lačne ljudi, namesto da se porabi za fabrikacijo žganja.

Ministrove besede so zalegle. Večina je včeraj v zbornici odklonila predlog, za katerega je v odseku glasovala . . .

Okrog 220 velearistokratskih familij (tudi nekoliko škofij in kloštrov je med njimi) dobi 14 in pol milijona kron čistega darila. To ni preveč. To so »pridobljene pravice privatnih oseb«. Sedemnajst milijonov kron za 300.000 železničarjev, ki morajo za to trdo delati, v nevarnosti delati, to je preveč. Vlada komandira, in večina zagotavlja knezom, grofom, škofom in baronom darila, pa odklanja železničarjem regulacijo plač.

Izredni belgijski kongres.

Za generalno stavko.

Bruselj, 1. julija.

Zadnje volitve začetkom meseca junija so se končale s tem, da je klerikalna večina v zbornici še za nekoliko glasov narasla. Posledice tega rezultata so bile izredne. V mnogih krajih je prišlo do velikih demonstracij in mestoma tudi do krvavih bojov, zlasti ker so se med demonstrante pomešali najeti provokaterji, ki so hoteli policiji in sodiščem priskrbeti prilike za krvavo preganjanje delavstva. Dogodki so bili na vsak način zelo resni in socialistična stranka je takoj spoznala, da je treba ukreniti nekaj odločnega.

Za klerikalce ugodni rezultat volitev je bil mogoč samo vsled škandalozne pluralne volilne pravice, ki goljufa delavstvo pri vsakem glasovanju na najnesramnejši način. Grandiozno sleparstvo se torej ne da odpraviti drugače kakor z izpremembo volilnega reda, in sicer je neizogibna splošna, enaka volilna pravica, za katero je belgijski proletariat že davno zrel. Vodstvo stranke jo torej logično formuliralo vprašanje: Kako se pride do poštene, demokratične volilne reforme?

Večina v parlamentu ne bo dobrovoljno reformirala volilne pravice. To kaže dolgoletna izkušnja. In to je tudi povsem naravno. Klerikalna stranka more v Belgiji le tedaj vladati, če si napravi pri volitvah umetno večino; pluralna volilna pravica ji omogoča tak krivičen uspeh, enaka pravica bi ga preprečila. Klerikalci pa nikdar niso imeli navade odreči se svojemu profitu zaradi pravičnosti. Treba je iskati drugih sredstev, in sicer takih, da bo večina v parlamentu prisiljena storiti, česar noče storiti brez sile.

Vodstvo socialistične stranke je sklicalo izreden kongres, da pride do sklepa o tem važnem vprašanju. Odlašati se odločitev ni smela; razburjenost med proletariatom je bila tako velika, da ne bi bila pretrpela dolgega čakanja; meseca julija se ima sestati nova zbornica in do tega časa je bil treba vedeti, kaj se stori. Na drugi strani pa so morale dobiti organizacije vendar toliko časa, da se lahko temeljito pripravijo. Z ozirom na to uvaževanje je bil kongres sklican na včerajšnji dan.

Ves mesec se je strankarsko časopisje bavilo z vprašanjem volilne pravice; o tem so

in kašča. Na eni strani, poleg skupine ščitastih pinij — edinih dreves, ki rastejo na teh nevelježnih tleh — je bila lopa iz bečevja, v kateri je stalo pet ali šest surovo otesanih miz. Zada se je dvigala kakor ozadje tega ubornega in mrčnega kosa življenja razvalina starega vodovoda, in njeni zevajoči, napol razpadli oboki so bili edino, kar je sekalo plano črto brezmejnega obzorja.

Ali grof se je neudoma vrnil.

»Čujte, abbé, saj sprejmete od mene kozarec vina, kaj neda? Vem, da ste nekoliko viničar, tukaj pa imajo vince, ki ga je treba poznati.«

Santobono je mirno zapustil voz, ne da bi se bil dal prositi.

»O, poznam ga, poznam ga. To je vino iz Marina, ki raste še na pristajših tleh kakor pri nas v Frascatiju.«

Ali ker še vedno ni pustil svojih smokev, temveč je nesel košaro s seboj, je grofu pohajalo trpljenje.

»No, tega pač ne potrebujete. Pustite vendar košaro na vozu.«

Župnik ni odgovoril, temveč je korakal dalje. Medtem se je tudi Pierre odločil in je stopil z voza; bil je radoveden na »osterijo«, na ljudsko krčmo, o katerih so mu bili že marsikaj pripovedovali.

Prada je bil tukaj znan; takoj se je prikazala stara, velika, izsušena žena, ki se je kljub ubornemu krilu držala kakor kraljica. Zadnjičkrat, ko je bil tukaj, je bila našla pol tucata svežih jajc, pa je hotela tudi sedaj pogledati, ne da bi kaj obljubila. Zakaj vedeti se ni moglo nikoli nič; kokoši so nosile po vseh kotih, kakor je pač prišlo.

»Dobro, dobro, le pogledjte. Pa naj nam prineso steklenico belega vina.«

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dalje.)

Pierre se je silno prepadel. Obrnil se je naravnost do Santobona, čigar razdražljiva nepomirnost ga je še bolj vznemirjala.

»To je abotno, to je grozno! Pa Vi, gospod župnik, verjamete li tudi Vi tem strašnim povestim?«

Duhovniku se ni zgenila nobena trepalnica. Svojih debelih, siloma stisnjenih ustnic ni odprl in svojih temno plamtečih oči, ki jih je upiral v Prada, ni odvrnil od njega. Ta pa je še dalje navajal primere. Pa monsinjor Nagarelli, ki so ga našli v njegovi postelji, skrčenega in zapnelega? Pa monsinjor Brando, ki ga je zadelo pri večernicah in je umrl v zakristiji v duhovniškem oblaku?

»Moj Bog!« je vzdihnil Pierre, »toliko mi pripovedujete, da naposled sam trepečem in se ne bom upal v Vašem strašnem Rimu nič drugega jesti kakor mehka jajca.«

Ta šala je za trenotek zjasnila lice grofu in njemu. Zares, iz tega razgovora se je razvijal grozen Rim — večno mesto zločinov, bodala in strupa, kjer je več kakor dvatisoč let, od prvega zgrajenega zidu stremeljenju po moči, divje kopnenje po užitku in po posesti oboroževalo roke, barvalo tlak s krvjo in pahal o žrtve v Tiber in v zemljo. Zavratni umori in zastrupljenja v dobi cesarjev, zavratni umori in zastrupljenja v dobi papežev — enaka hudodelska poplava je valjala mrtvece pod čudežnim sijajem solnce preko teh tragičnih tal.

»Nič ne de,« je nadaljeval grof, »kdor je previden, ima nemara prav. Pravijo, da je med karzupanje. Za enega vem, ki ne zaužije nič drugega, kakor jedi, ki jih nakupi in pripravi njegov kuhar. Kar se tiče papeža, če je nemiren, tedaj . . .«

Pierre je zopet zmeden zakričal.

»Kaj, sam papež? Papež da se boji strupa?«

razpravljale tudi vse organizacije. Povsod se je izražalo, da je najuspešnejše orožje generalna stavka. Šlo je le za to, kako se inna pripraviti in uprizariti, da se zagotovi uspeh.

Včeraj se je sešel kongres, ki je prekosil vsako pričakovanje. Udeležilo se ga je blizu 1600 članov, zastopnikov političnih in strokovnih organizacij, članov poslanske zbornice in senata, ter zaupnikov. Velika dvorana v Ljudskem domu (Maison du Peuple) je bila natlačena do zadnjega kotička.

Predsednik Wauters je posvetil prve besede pri otvoritvi žrtvam zadnjih bojev po volitvah, kar so zborovalci stoje poslušali. Po tem se je takoj pričela razprava. O tem, da se nastopi z generalno stavko za priboritev enake volilne pravice, ni bilo nobenega različnega mnenja; v tem oziru so soglašali zastopniki vseh organizacij. Pretresavalo se je torej pravzaprav le vprašanje, kdaj naj bi se stavka uprizarila.

Nekatere organizacije, zlasti ona iz Charleroi je bila mnenja, da je treba porabiti sedanjo bojevitost proletariata in proglasiti generalno stavko še ta mesec, če se v zbornici odkloni izprememba volilne pravice. Drugo stališče je zavzelo vodstvo stranke in z njim največje strokovne organizacije. Njihovo mnenje je bilo, da se mora vse pripraviti, kar je potrebno, da se zagotovi zmaga. Nameravana generalna stavka nima biti samo demonstracija, temveč boj, ki se mora dovesti do kraja. Zato je treba vsestranskih priprav. Določiti se sedaj datum za izbruh štrajka, nima zmisla. Mogoče je, da se zbornica ta mesec samo konstituirata in da vlada potem takoj odgodi zasedanje. Prisiliti se ne more, da bi se že sedaj sklepalo o volilni reformi. V tem slučaju ne bi imela stavka pravega povišja. Razglasiti se mora takrat, ko bo v zbornici revizijske ustave na dnevnem redu.

Da se štrajku zagotovi uspeh, je treba pripraviti taka sredstva, da se ne bo moral predčasno končati zaradi pomanjkanja financ. Računati je treba s tem, da bo stavka dolgotrajna. Klerikalna večina se ne bo udala, dokler ne bo prisiljena. Koliko delavcev bo stavka obsegala, se ne more prerokovati. Ali že pri prvem generalnem štrajku je bilo 300.000 delavcev udeleženi. Naravno, da jih bo sedaj veliko več. Treba je torej blagajne dobro napolniti. Izvršiti pa se morajo tudi druge vrste priprave, da stopi delavstvo v boj kot močno organizirano in dobro disciplinirano armado.

Debatna je bila zelo temeljita. Rezultat je bil ta, da se je kongresu predložila resolucija, s katero so soglašali vodilni zastopniki obeh stališč. Resolucija zahteva, da se vloži revizijska ustava (volilna reforma) najpozneje v rednem zasedanju zbornice, ki se odpravi meseca novembra. Socialističnim poslancem se nalaga, da poskrbe za izpolnitev te zahteve. Parlamentarno akcijo socialističnih poslancev imajo organizacije podpirati z vsemi sredstvi, zlasti z generalno stavko, ki se ima z vso skrbjo organizirati in se nima razglasiti meseca julija. Odbor za generalno stavko se sestavi iz strankinega vodstva, iz strokovne komisije, iz centralnih odborov strokovnih organizacij in iz vodstev delavskih združenj, ter se snide dne 17. t. m.

Ta resolucija je bila soglasno sprejeta. Ko je predsednik sodrug Wauters razglasil rezultat, je vzklikoval navdušenje do vrhuna. Zbor, ki je trajal do večera, se je razšel s prepričanjem, da se ne bo nič zamudilo, kar je potrebno, da se zagotovi veliki akciji popoln uspeh.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Blagoslovljena lopovščina.** V torek, dne 25. junija, je prinesel »Slovenec« izpod peresa farovškega dopisuna z Viča naslednjo notico: »V nedeljo je v Rožni dolini umrl 26letni mož, mizarski pomočnik Josip Knific. Cel čas svoje družni je dobival od tukajšnje Vincencijeve družbe vsaki teden zdano podporo, sestre iz zavetišča so mu pa prav marljivo stregle. Umrl je kot veren katoličan. Zdej pa premislite ne-

taktnost in predrznost socijev! Cel čas boleznijo se niso prav nič zmenili zanj. Kakor hitro pa je zatisnil za vedno svoje oči, so pa prišli in kazali vsestransko skrb za njegov pogreb, samo ako jim bi dovolila vdova to veselje, da bi smeli pred krsto nesti — rdeč trak. Uboga vdova, dasi je podpora potrebna, je odločno odklonila to nečasto ponudbo. Tako »Slovenec«. Mi bi nato niti ne odgovarjali, da ni žegnani dopisun v teh vrsticah napisal zlobno laž, s hudoobnim namenom škodovati mizarski organizaciji, toda dopisun je lahko prepričan, da ravno pri mizarski organizaciji ne bo imel uspeha. Da pa bo vsem jasno, kaj je na tem resnice, konstatiramo sledeče: Neresnična je trditve, da se mizarska organizacija cel čas njegove bolezni ni čisto nič brigala. Dopisun se pri mizarskem društvu lahko vsak čas prepriča, da je lagal. Naša organizacija nikdar ne zahteva od svojih članov reklamiranih javnih zahval, kot je to v navadi pri krščanskih, kajti naša organizacija je za to tukaj, da svoje člane podpira in prav zato tudi ni zahtevala od Knifice take zahvale, kot jo je pater Augustin takoj zahteval od vdove. Da pa bo neresničnost dopisunove trditve dokazana, povemo, da je rajni Knific v dobi njegove bolezni dobil od mizarske organizacije 170 K 68 vinarjev, kar gotovo ni majhna svota, če se pomisli, da je bil Knific član samo le nekaj čez eno leto. Dopisnik se baha nadalje, da je rajni cel čas boleznijo dobival od Vincencijeve družbe zdano podporo, in da so mu sestre stregle. Resnici na ljubo moramo povedati, da so tudi te besede zavite v reklamno laž. Knific je zbolel nekako ob novem letu 1911. Vincencijeva družba se ga je pa spomnila šele spomladi letošnjega leta, z bagatelno podporo 2 kron na teden, prav tako so mu tudi sestre le nekaj tednov stregle. Laž je nadalje, da je vdova odklonila podporo, temveč resnica je, da je v nedeljo 23. junija prejela od rdečkarjev 15 K, čudno, da ni odklonila tudi te nečaste ponudbe! Dopisun se nadalje baha, da duhovščina ni računila niti beliča za pogreb. No, žrtev ki jo je pri tem prinesel pater Campa, pa res ni tako velika, da bi jo morali obešati na veliki zvon. Vprašamo pa samo g. župnika, kaj ga je dovedlo do tega, da je bil v tem slučaju tako postrežljiv in požrtvovalen? Kajti da bi bil v resnici tako ljubezniv, ne verujemo, in sicer zato ne, ker še ni dolgo od tega, ko je tudi na Viču umrl mizarski pomočnik Mrva Anton. Takrat pa se g. Campa ni tako obnesel, temveč je nad ubogo vdovo rohnel kot da je blazen in grozil, da Antona Mrvo niti ne pokoplje, če bodo šli z vencem za pogrebom. Gospod Campa, ali je to tudi krščansko? Slučaj Knific v jarki luči kaže, da imajo gospodje v kutah ljubezen do bližnjega je tam, kjer morejo to izrabiti v svoje umazane namene. Prišel pa bo brezdvomno tisti čas, ko bo delavstvo s temi hinavci, ki svoje vampe pasejo z delavskimi žulji, temeljito obračunalo.

— **Kazenska obravnava proti Adolfu Ribnikarju.** Vstop k razpravi, ki se prične dne 4. t. m. ob 9. popoldne, bo dovoljen le proti vstopnicam. Le-te se bodo izdajale dne 3. julija 1912 popoldne ob 4. v glavnem vstopu sodne palače.

— **Prošnja do vseh organizacij.** Ker bo »Družinski koledar« obsegal tudi naslovnik vseh socialističnih organizacij na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem itd., se vabijo vse bratske organizacije, da naznanijo »Vzajemnosti« v Ljubljani svoje natančne naslove, in sicer: 1. natančen naslov (ime) organizacije (bodisi strokovne, gospodarske, politične ali izobraževalne); 2. njen sedež in delokrog; 3. naslov (ulico, hišno št. itd.) 4. ime in priimek ter naslov predsednika in njegovega namestnika. Tržaške organizacije naznanijo svoje naslove lahko sood. Regentu, ki jih bo potem skupno vpisal uredništvu koledarja. Naslovnik bo velike koristi za zaupnike; zato pričakujemo, da se bodo odzvale vse organizacije.

— **Občni zbor »Dramatičnega društva«.** V petek, dne 5. t. m., bo ob 8. zvečer redni občni zbor »Dramatičnega društva« v »Narodnem domu«, Mala dvorana »Čitalnice«. — Dnevni

omračil in omegli.

»Jasno je, da ljubita drug drugega«, je dejal paž, »jasno je kakor kristal.«

In kralj je za nagrado še enkrat podvojil njegovo plačo.

»Kakšna čast!« so v zboru vzkliknili dvorjani.

Po pojedini je bil velik bal. Ženin in nevesta sta plesala na tem balu rožni ples in kralj je obljubil, da bo igral na flavto. Igral je prav slabo, a nihče se ni upal tega izreči. Zakaj bil je kralj. V resnici je znal le dve melodiji in nikoli ni zagotovo vedel, katero da igra. A to ni prav nič škodilo. Zakaj karkoli je počel, je vse navdušeno vzklikalo:

»Čarobno, čarobno!«

Poslednja točka slavnostnega programa je bil velik umetniški ogenj, določen točno za polnočno uro. Princinja vse svoje žive dni ni videla umetnega ognja in zato je ukazal kralj dvornemu pirotehniku, da pokaže na dan svatbe vso svojo umetnost.

»Kakšen je — umetniški ogenj?« je vprašala princa, ko sta se nekoč zjutraj sprehajala po terasi.

»Kakor severna luč je umetniški ogenj«, je odgovoril kralj, ki je vselej odgovarjal na vprašanja, drugim zastavljena. »Ljubši mi je umetniški ogenj od zvezd, ker vselej veš, kdaj zažari, in prav tako prelesten je kakor moja igra na flavti. Umetniški ogenj moraš videti.«

Na koncu dvornega vrta so postavili velik oder in ko je dvorni pirotehnik razporedil goriva, se je med njimi začel razgovor.

»Svet je v resnici lep!« je vzkliknil švigalček. »Le pogledite te žolte tulipane. Če bi bili prave rakete, ne bi mogli biti lepši. Veseli me, da sem mnogo popotoval. Potovanje čudovito izobražuje duha in odstranjuje predsodke.«

»Kraljevski vrtovi, norček, še niso svet,« se je oglašila velika rimska sveča. »Svet je ogromen prostor in vsaj tri dni je treba, da si ga temeljito ogledaš.«

»Vsak kotiček, ki ga ljubiš, je zate svet,« je zamišljeno vzkliknilo ognjeno kolo, ki je bilo

red: a) Poročna tajnika, blagajnika in računskih preglednikov. b) Volitev v odbor. c) Slučajnosti.

— **Kisovec pri Zagorju ob Savi.** V četrtek dne 4. t. m. bo v gostilni gosp. Gerčarja v Kisovcu shod rudarjev. Začetek ob 6. zvečer. Rudarji iz Kisovca in Lok se vabijo na mnogobrojno udeležbo. Odbor.

— **Slovensko deželno gledališče v Ljubljani.** V četrtek, dne 4. julija, se poslovi iz Ljubljane režiser Hinko Nučič, sedaj član hrvaškega deželnega gledališča v Zagrebu. V ta namen bo režiral na ta večer dramo »Tužna ljubezen« (Tristi amori), spisal Giuseppe Giacosa. Blagajna se odpre ob 8. uri. Začetek ob pol 9. uri. Konec ob pol 11. uri.

— **Nova pot k Savici.** Lastnik »Zlatoroga« ob Bohinjekem jezeru, g. Ravhekar, je napravil novo pot do slapa Savice. Nova pot se odcepi od pota mimo sedmerih jezer na Triglav tri četrte ure hoda v Komarici in vodi prav do žrela, iz katerega približno Savica. Velikostni skalni skladi in šumeči slap v globokini napravljajo na gledalca najmočnejši vtisk. Hribolazcem, ki gredo k sedmerim jezerom, in tudi drugim prijateljem prirode je prav toplo priporočati, da si ogledajo Savico tik izvirka. Pri zgradbi pota so odkrili zapuščeno delavnico denarja, v kateri so, kakor govore po Bohinju, izdelovali ponarejene dvajsetice.

— **Prijetna tička.** Te dni je dobila mestna policija v pest dva zloglasna tatova: Adolfa Perka, ki je stanoval v mestni ubožnici in Janca Iskra, stanujočega v Zelenci jami. Dne 23. m. m. je zginil uradniku Poljšaku na Sv. Petra cesti iz kuhinje budilnik in tri servietne; dva dni pozneje pa se je zgodila drzna tatvina na stanovanju cerkovnika pri sv. Krištofu. Tatovi so v prvi sobi preiskali vse pohištvo, med tem ko je v drugi sobi bolna ležala soproga livarskega mojstra Ana Prestl; polastili so se dveh oblek in denarnice z 18 kronami. Vse so položili v škafijo za kloboke in s svojim plenom zapustili hišo. Naslednji dan je zalotila policija predzna tatova v neki gostilni na Starem trgu in našla pri njima ukradeno obleko, ki sta jo malo prej ponujala starinarju za vodo. Telesna preiskava je spravila na dan še več drugih tatvin, ki sta jih tiča zagrešila. Pri hišni preiskavi na stanovanju Iskre in Perkove ljubice v Mostah je žandarmerija našla zeleno žensko obleko in jopič. Nekemu zlatarskemu delavcu je policija odvzela srebrno žepno uro z verižico, ki jo je bil kupil od Perka za 3 K 60 vin.; nekemu hotelskemu uslužbencu je odvzela budilnik Poljšakov, ki ga je bil kupil od tega za dve kroni. — Tatova je policija izročila deželnemu sodišču.

— **Preprečena nesreča.** Prva nesreča bi se bila kmalu pripetila v soboto v poglobljenem Gruberjevem prekopu. Pri zatvornici je namreč pet predznih dečkov šlo v trdnici čoln, kateri so se vozili po skoraj tri metre globoki vodi. Ko privesljajo do kraja, je hotel eden skočiti iz čolna, pri čemur mu je spodrsnilo in je padel v vodo. Ker ni znal plavati in je bil v vodi že do vrat, bi bil gotovo postal žrtev, ko bi mu tovariši ne pomolili vesla ter ga tako rešili iz mučnega položaja.

— **Okraden delavec.** V ponedeljek popoldne se je delavec Ivan Podjed na obrežju v šolskem drevoredu v senci vlegel in zaspal. Ko se prebudi, opazi, da mu je med tem časom iz žepa izginila srebrna žepna ura z niklasto verižico. Osumljenec je znan.

— **Družinski koledar za l. 1913,** ki ga izda »Vzajemnost« v Ljubljani v korist »Zarje«, sprejema tudi oglase, vsled česar se vabijo sodrugi, da opozorijo na to delavstvu naklonjene obrtnike, trgovce i. dr. Cene so zmerne in jih zveza na željo sporoči. Zadostuje navadna dopisnica na naslov: Zveza »Vzajemnost« v Ljubljani.

— **Koncert.** Slovenska filharmonija koncertira danes pod vodstvom g. kapelnika Teplega na vrtu hotela »Lloyd« (posestnik Karel Tausen), sv. Petra cesta št. 9. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 40 vin.

v rani mladosti pritrjeno na leseno škrinjo in se je veselilo svojega razbitega srca. »Ampak ljubezen dandanašnji ni več v modi, pesniki so jo ubili. Toliko so pisali o njej, da jim nihče ni več verjel, kar se mi ne zdi prav nič čudno. Resnična ljubezen trpi in — molči. Spominjam se, da je nekoč — a kaj bi govorili. Romantika je stvar preteklosti.«

»Neumnost,« je dejala rimska sveča, »romantika ne izumrje nikoli. Luni je podobna in večna je. Vzemimo le našega ženina in nevesto, kako nežno ljubita drug drugega! Vse to mi je pripovedovala rjava patrona, ki je bila slučajno z menoj v enem predalu in ki je znala za vse dvorne skrivnosti.«

Ampak ognjeno kolo je zmajalo z glavo in ponovilo: »Romantika je mrtva, romantika je mrtva.« Mislilo je kakor mnogo ljudi, da postane stvar, ki jo brez nehanja ponavljaš in premeleš, nazadnje le resnična.

Nepričakovano se je oglašil suh in oster kašelj in vse se je obrnilo. Kašelj je prihajal od vitke, ošabne rakete, privezane na dolgo palico. Vselej je zakašljala, kedar se je vteknila v razgovor, da obrne pozornost nase.

»Hm, hm,« je dejala in vse je napelo ušesa izimši ognjeno kolo, ki je še zmerom zmajevalo z glavo in ponavljalo: »Romantika je mrtva!«

»Mirno, mirno!« je zakričal švigalček.

Neke vrste politikar je bil in je igral vselej pri občinskih volitvah odlično vlogo, zato je imel vselej pri rokah parlamentaren izraz.

»Mrtva je in nikdar več ne oživi!« je zamomljalo ognjeno kolo in zaspalo.

Ko je nastala popolna tišina, se je raketa vtretič odkašljala in izpregovorila počasi in jasno, kakor da narekuje svoje spomine in gleda čez rame tistemu, komur jih narekuje. Resnično, njene manire so bile gosposke.

»Kako srečen je kraljevič,« je dejala, »da se ženi ravno ta dan, ko šinem jaz v zrak! Če bi bila stvar namenoma vprizarjena, bi ne mogla biti zanj ugodnejša. Princ ima pač srečo.«

»Moj Bog,« je dejal švigalček, »mislil sem, da je stvar ravno narobe in da nas zažgo princu

Stajersko.

— **Samomor adjunkta.** Obesil se je v gozdu v bližini restavracije »Waldhaus« pri celjskem mestnem parku železnični adjunkt Iv. Berk. Star je bil 32 let. Pogrešali so ga že cel teden. Pravijo, da se mu je zmešalo. Ta samomor spravljajo nekateri v zvezo z znanimi kupčijami z voznimi listki na južni železnici.

— **Železniška nezgoda.** V nedeljo, dne 30. m. m. popoldne je padel med vožnjo na Babnem v bližini Celja iz vlaka, ki vozi na progi Celje—Velenje, sprevednik Avgust Reinisch. Priletel je z glavo ob telegrafični drog. Obležal je z razbito glavo in poškodbami po telesu nezavesten na tleh. Prepeljali so ga težko poškodovanega v celjsko bolnišnico, kjer leži že drugi dan nezavesten.

— **Strelna ga je ubila.** V nedeljo dne 30. m. m. popoldne je po Spodnjem Štajerskem nastalo hudo neurje. Med nevihto je kegljalo v kegljišču Šancove gostilne pri »Divjem možu« na Spodnji Hudinji v celjski okolici več fantov. Med njimi je bil tudi vrtnar Franc Bräu. Naenkrat je na kegljišču udarila strelna. Franc Bräu je bil od strele zadet in je obležal takoj mrtev. Drugim se ni nič zgodilo. Truplo so spravili v mrtvašnico na okoliško pokopališče.

— **Smrt med vinskih sodi.** Te dni je neki mesarski vajenec iz Ogrskega peljal s kolo dvora v Radgoni proti domu voz, na katerem sta bila dva polna vinska soda. Imel pa ni seboj nobene verige, da bi bil sode privezal. Šel je od zadaj na voz in tako zadrževal, da se sodi niso zvalili na tla. Dokler je bila cesta ravna, je šlo dobro, ko pa je voz šel po nekem pobočju, so se sodi zvalili z voza in pokopali dečka pod seboj. Deček je z zmečkanim telesom obležal mrtev na tleh.

— **Čez sedem let.** Leta 1905. je šel posestnik Janez Hriberšek s svojo pastirico 13letno Terezijo Bradač iz Bojsnega k maši v Brežice. Dekle je med potjo našla 420 kron, katere je Hriberšku izročila. Hriberšek je, mesto da bi bil denar vrnil na pristojno mesto, istega porabil v svoje namene. Letos pa so temu prišli na sled. Okrožno sodišče v Celju je Hriberška zaradi prestopka goljufije obsodilo na dva meseca ječe.

Koroško.

— **Roparski umor.** Kakih 38 let stari oženjeni posestnik in trgovec z živino Vincenc Pachler, doma pri St. Jurju v Labodski dolini, oče štirih nedoraslih otrok, je od 25. junija izginil. Dne 29. m. m. so ga našli v nekem grmovju ob cesarski cesti med postajama Rabensteinom in Leiflingom ubitega. Truplo je bilo pokrito z vejami. Pachler je kupil dne 24. m. m. v Guštajnu na trgu par volov, ki so jih našli drugi dan, kako so se pasli v bližini neke kajže. Ker je imel ubiti baje prej precej denarja pri sebi, ki pa ga niso našli pri njem, je upravičen sum, da ga je kdo ubil in oropal.

— **Požar v Leykamovi tovarni.** Dne 28. m. m. kmalu po 5. popoldne je izbruhnil v strojnici papirnice Leykam požar, ki bi bil lahko imel hude posledice. Gasilci iz Špitala so prišli še o pravem času ter so omejili ogenj na strojnico. Razen lokomobile je požar uničil tudi vse stroje v strojnici. Škoda je kakih 120.000 K ter je požar nastal vsled neprevidnosti kurjača Dulnika. Tovarna je krita z zavarovalnino.

Goriško.

— **Okrajna organizacija v Gorici** vabi vse strukture pristaše na zaupni sestanek, ki bo v nedeljo 7. t. m. ob 10. zjutraj v »Delavskem domu« v Gorici, ulica Tre Re 16. Med drugim se bo razpravljalo o delavski veselici, ki jo priredi organizacija v prid »Zarje«. Sodrugi so naprošeni, da se tega sestanka udeleže v velikem številu.

OSKAR WILDE:

Znamenita raketa.

Kraljevič se je ženil in vsa dežela se je pripravljala na veliko slavlje. Leto in dan je čakal nevesto in naposled je prišla. Ruska princesinja je bila in vso pot iz Finske je prevozila na saneh s šestimi jeleni. Sani so bile kakor velik zlat labod in med labodjima kriloma je ležala princesinja. Dolg hermelinast plašč ji je segal do pete, na glavi mala iz srebra tkana čepica in blede je bila kakor ledeni dvor, ki je v njem preživela vse svoje življenje. Tako blede je bila, da je vse strmelo, kedar se je peljala po cesti. Kakor bela roža je, so vzkliknili ljudje, in jo obisipali s cvetjem.

Na vratih kraljevskega dvora jo je pričakoval kraljevič. Sanjave so bile njegove oči kakor vijolice in njegovi lasje so bili kakor zlato predivo. Ugledavši jo, je pokleknil in ji poljuboval roko.

»Lepa je bila tvoja podoba,« je zašepetal, »ampak lepša si od podobe.«

In princesinja je zardela.

»Prej je bila kakor bela roža,« je dejal mlad paž svojemu sosedu, »a sedaj je kakor rdeča roža.«

In ves dvor je bil vznemirjen.

Tri dni ni bilo drugih besed kakor: »Rdeča roža, bela roža, bela roža, rdeča roža!« In kralj je ukazal, da se pažu podvoji plačilo. Ker ni dobival nobene plače, mu to ni mnogo koristilo, ampak za veliko čast je veljalo in »Državni glasnik« jo je omenil v posebnem poročilu.

Po treh dneh je bila poroka. Prelepa je bila poročna slovesnost in nevesta in ženina sta šla roko v roki okolo altarja pod baldahinom iz skratnega baržuna, obšitim z drobnimi biseri. In potem je bila velika pojedina, ki je trajala celih pet ur. Princ in princesinja sta sedela na častnih prostorih za mizo v veliki dvorani in sta pila iz kristalne čaše. Iz te čaše so smeli piti le ljudje iskrene ljubezni, zakaj če so se lažnjiva ustna doteknila njenega robu, se je skalil kristal,

— **Okrajna organizacija v Gorici** pozivlja vse kraje organizacije, da čim prej obračunajo strankine pristaše na zaupni sestanek, ki bo v oziroma do 30. julija. Tozadevne poštnice pošiljate je nasloviti na blagajnika okrajne organizacije v Gorici, sodr. Al. Stofa, ulica Tre Re 16.

— **Veselica v prid »Zarje«**, ki jo priredi okr. organizacija v Gorici 28. t. m., bo v Podgori na obširnem prostoru gostilne Štefan Furlana, blizu novega železnega soškega mosta (pri Barki).

— **Umor v Trzihu**. Dominik Pezze se je vračal domov v Trzih pri Trstu. Med potjo sta se mu približala dva neznanca in mu ponudila spremstvo. Pezza je spremstvo odklonil, a eden od neznancev mu je segel v žep in mu vzel denarnico z 20 K, drugi ga je pa prijel za vrat. Ko je Pezza klical na pomoč, je ropar izginil, njegov pomagač pa je Pezzo napadel z nožem. Nesrečnega so potem našli v mlaki krvi na licu mesta. Prepeljali so ga v tržaško bolnico, kjer je umrl. O roparskih morilcih ni sledu.

Istra.

— **Lov na soma**. Nedaleč od Pulja sta zapazila dva ribiča v plitvini blizu obrežja precej velikega soma. Napadla sta ga z velikimi železnimi vilicami, ga omočila, ga privlekla na breg in ga tam pobila. Zobe in plavute somove so poslali v Trst, kjer bodo konstatirali, če je bil res pravi som.

— **Velika tatvina na parniku vojne mornarice**. Podčastnik, ki je imel službo na jahti »Lacroma« v Pulju, je opazil, da spuščajo raz krov parnika obrežnega branilca »Budapest« velike zaboje na čolne. Javil je to kapitanu službenega pristaniškega parnika »Bellona«. Častnik se je peljal takoj na parnik »Budapest« in zasledil tatove in flagranti. Spravili so že v čolne 16 zabojev sladkornja, 16 zabojev kave in 6 hlebov ementalškega sira. To blago je prodal neki podčastnik v zvezi z nekaj mornarji neki trdkvi v Pulju. Blago je bilo vredno blizu 2000 K. Podčastnika in več mornarjev so zaprli.

Trst.

— **Razmere uslužbencev državne železnice** postajajo dan za dnem neznosnejše. Zadnja regulacija plač se je izvedla na način, ki gotovo ne more nikogar zadovoljiti. Zlasti so bile slabo uvedene mezdne razmere strojnega osobja. Strojvodjem in kurjačem namesto da bi bili povišali mezde, kakor bi bilo zahtevati ob sedanjih neznosnih življenjskih razmerah, so jim že itak klavne mezdne razmere še poslabšali. Ne vemo, če ravnanje zares misli, da ima opraviti z najzaslepljenejšimi nezavedneži, da si upa na tak škandalozen način igrati se z najvitalnejšimi interesi strojevodij in kurjačev. Toda ti so na shodu pokazali, da si ne puste kar tako ugrabiti svoj zaslužek. Po regulaciji, ki je bila te dni izvedena, se je strojnemu osobju znižala meza za okoli 30 odstotkov. Da je to silno razburilo prizadete, je pač umljivo. Imeli so v ponedeljek zvečer shod, ki je bil izraz splošne nezadovoljnosti. Tam se je sklenilo podati se korporativno k ravnanstvu in tam zahtevati pojasnila glede teh mezdnih razmer in obenem predložiti zahteve strojnega osobja. Splošno ogorčenje je prišlo, da bo korporativna interpellacija pri ravnanstvu uspešna. V torki zjutraj so se vsi prosti strojevodje in kurjači podali demonstrativno z državnega kolodvora k ravnanstvu železnice. Tam so dvornemu svetniku Koridinu izrazili nezadovoljnost s sedanjimi razmerami. Dvorni svetnik je obljubil že v teku prihodnjih dni urediti spor na način, da se bo popolnoma ugodilo zahtevam strojnega osobja. Pri dvornem svetniku Koridinu so prizadeti že prej intervenirali in ta je bil naložil nadinspektorju Mauthnerju, da naj uredi mezdne razmere na prejšnji način. Ali do sedaj ni v tem smislu nadinspektor Mauthner še ničesar ukrenil. Bilo je treba, da strojno osobje izrazi svojo razburjenost in nezadovoljnost na energičen način, da se končno uvažujejo zahteve strojnega osobja. Obljubljeno se mora v kratkem udeležiti, ker drugače bo prisiljeno strojno osobje še energičneje postopati.

— **Shod železničarjev**. V petek dne 5. t. m. se vrši na vrtu gostilne »Vacanelli« pri Sv. Andreju javen shod železničarjev. Shod se prične ob 8. zvečer. Dnevni red: 1. Poročilo o Dunajski konferenci dne 29. in 30. junija; 2. Regulacija plač strojnega osobja in delavcev. Železničarji, udeležite se shoda v čim večjem številu!

— **Pevci pevskega odseka »Ljud. odr.«** so vabljeni, da se gotovo brez zadržka udeležijo vaje v četrtek zvečer, ker se moramo pogovoriti o zelo nujni in važni zadevi. Pridite vsi!

— **Veselica pri Sv. M. Magdaleni zgornji**. V tem najbližjem delu okolice se je vršila pretečeno nedeljo na vrtu gostilne »Alla Vittoria« napovedana prva veselica Delavskega izobraževalnega društva pri Sv. M. M. zgornji. Veselica je uspela sijajno. Prostran vrt je bil že ob 4. pop. natlačen. Z udeležbo, ki je bila neznana našim okoličanskim veselicam še lansko leto, so pokazali domači in bližnji sodrugi, kako cenijo del našega delavskega izobraževalnega društva in kako hočejo naprej po začrtani poti preko vseh zaprek, preko vseh nasprotnikov. Zakaj dobro je, da vemo, da hočejo okoličanski delavci s svojo ogromno udeležbo na veselicah naših društev tudi protestirati proti nesramnemu obrekovanju narodne gospode zoper okoličanske sodruge. Bilo bi pač neumno trditi, da tvori tako obrekovanje gonilno silo našega bojnega napredka in dela. Toda res je, da spravi tako postopanje nasprotnikov na delo marsikakega mladenčca. Kakor je bil obisk ogromen, tako je bilo tudi vse na veselici lepo, zabavno in vspešno. Med odmori godbe zidarske organizacije, ki je bila tudi to pot neustrašiva, sta prepevala pevski zbor »Ljudskega odr.« in pevski zbor italijanskih sodrugov. Med tem so pa imeli veliko opravka sodrugi ki so bili zaposleni pri srečlovanju in naše dražestne sodružice, ki so nadlegovale goste s srečkami, cvetkami in raz-

glednicami. Med poslednjimi so napravile največji dobiček one, ki so prodajale spominsko društveno razglednico, ki je vspeja najlepše. Ob 7. zvečer so pa zadoneli poskočni glasovi malega orkestra, ki je vabil mlade na delo v čast boginji plesa. Po končanem vspredu se je razvila v čarobno razsvetljenem vrtu lepa domača zabava, ki je trajala ob prijetnem hladu pozno v noč.

Državni zbor.

Dunaj, 2. julija.

Proračunski provizorij je sprejet. Vlada je zopet »zmagala«. Težkega boja itak ni imela in beseda »zmaga« se more smatrati le za ironijo. Zakaj s strankami sedanje večine dela vlada lahko kar hoče. Tako je danes večina odklonila socialno demokratične predloge, torej tudi tiste, za katere so glasovali njeni zapupniki v odseku in katere so stranke same že prej sprejele.

Ko je trajala še debata, se je zvedelo, da je nemško nacionalna zveza že kapitulirala in da bo glasovala proti Tomschikovemu in Diamandovemu predlogu. Enak glas je prišel tudi o krščanskih socialcih. Zaradi tega je sedem krščanskih socialcev izstopilo iz kluba; ali to je bila le komedija, zakaj vseh sedem je z vitezom Pantzem na čelu takoj pristopilo kot »hospitanti«.

Da bi prikrili svoje izdajstvo in preslepili železničarje, so potem predlagali resolucijo, ki pozivlja vlado, da naj polagoma porabi vso meseca decembra sklenjeno svoto za regulacijo železničarskih plač. Ta sieparija pač ne bo nikogar več premotila. Resolucija pomeni natančno toliko, kolikor nič. Vlada bi jo seveda lahko vpoštevala, če bi hotela. Toda če bi hotela, tedaj se ne bi branila zakona. Prav zato pa bi bile morale stranke, ki hočejo res kaj storiti za železničarje, skleniti zakonsko dolebo, ki bi vezala vlado. Resolucija je torej navadno, povrh še zelo umazano slepilo.

Nemški radikali so izkušali napeljati vodo na svoj mlin s pomočjo dogodkov ob priliki sokolskega zleta v Pragi. Povsem jasno je, da so gospodje burši hoteli imeti nekoliko pretepa, ker sicer res ne bi bilo nobene nujne potrebe, da so nosili svoje smešne čepice na izprehod, ravno ko so vedeli, da učinkuje s tem kakor rdeča krpa v znanih slučajih. Seveda tudi ni pametno, če se dajo Čehi »provocirati« z otroškimi kapicami in se vedejo, kakor da se je zgodila kdove kakšna nesreča, če se par fantov z nemškimi znaki pokaže na Prikopih. Ali poslanci bi bili lahko nekoliko modrejši od take mladine; če je fantalinski pretep bolj smešen nego tragičen, so napihnjene deklaracije zaradi takih komedij v državnem zboru še smešnejše. Tudi člani nemško nacionalne zveze so se pri tej priliki nekoliko oglašali in nosili svojo tevtvonsko ogorčenost na semenj. Vsa ta reč pa se je pokazala tembolj burkasta, ker so ravno nemški nacionalci potem pri proračunskem provizoriju z vso svojo močatostjo hrabro in čilo zaplesali, kakor je zažvižgala vlada.

Iz debate bi bil še omeniti govor načelnika poljskega kola, posl. dr. Leona, ki se je izrekel za parlamentarno vlado. Za Tomschikovo železničarski predlog sta govorila še sodruga dr. Diamand in dr. Ellenbogen.

Generalni govornik proti

Jaroslav Marek (češki soc.)

kritizira nastop meščanskih strank. Z ozirom na slabotnost teh strank je pač malo upanja, da bi se našla večina za Tomschikov predlog. Ali izgovor meščanskih strank je ničev. Če se skrivajo za gosposko zbornico, bo to le pospešilo in okreščalo tisto gibanje, ki gre za tem, da se odpravi nepotrebna gosposka zbornica, ki ni nič drugega kakor zapreka vsake demokratične reforme.

Generalni govornik za

dr. Leo

pravi, da je za plodonosno parlamentarno delovanje treba politič. ga, socialnega in gospodarskega programa in pa za delo sposobne večine. Program je naloga vlade. Za delo sposobna večina pa more le tam vstrajno obstajati, kjer izhaja vlada sama iz parlamentarne večine.

Sledila je dolga vrsta stvarnih popravkov potem je imel

poročevalec Steinwender

zaključno besedo. Rotil je stranke, naj glasujejo proti Tomschikovemu in Diamandovemu predlogu, češ, da vlada drugače ne predloži proračuna na sankcijo.

Nato je sledilo

glasovanje.

§ 1. ki dovoljuje vladi pobiranje davkov do 31. decembra, je sprejet z 212 glasovi proti 150.

§ 2. je sprejet s sledečim besedilom: »Vlada se pooblašča, da dovoli doslej običajne izdatke za nujne potrebe tudi tedaj, če niso obdelani v državnem proračunu.

Pri tem paragrafu se glasuje o

Tomschikovem predlogu

in sicer po imenih. Za predlog je oddanih 136 glasov, proti pa 192. Predlog je torej odklonjen. Slovenci so se razum treh, ki so glasovali za predlog, vsi odstranili.

Sprejela se je resolucija, da naj vlada izpolni prejšnje zahteve glede na regulacijo železničarskih plač, dohodkov državnih uslužbencev in glede na službeno pragmatiko.

§ 3. in 4. se sprejmeta brez izpremebe.

Pri § 5. se glasuje po imenih o Diamandovem predlogu, ki se tiče fabrikacije špirta ob slabih letinah.

Predlog je odklonjen s 179 glasovi proti 143.

Nadalje je odklonjen socialistični predlog, da se ima 7 in pol milijona kron iz špirtovih premij odkazati, deželam za regulacijo učiteljskih plač.

Ostali del proračuna se sprejme brez izpremebe.

Večina glasuje tudi za Hauserjevo resolucijo, da se imajo zvišati doneski, ki jih plačuje država rimsko katoliškim in grško katoliškim duhovnikom.

Tretje čitanje se je odgodilo na jutrišnjo sejo, zakaj večina v drugem čitanju je bila tako pičla, da so se vladni mameluki zbal, da ne bodo imeli dvotretjinske večine.

Konec seje ob 7. zvečer.

Prihodnja seja jutri ob 11. dopoldne.

Zadnje vesti.

SKUPNE ZADEVE.

Budimpešta, 2. julija. V četrtek bo na Dunaju skupno ministrsko posvetovanje, h kateremu odpotuje ministrski predsednik Lukacs v spremstvu finančnega in trgovskega ministra. Skupni proračun za leto 1913. se poviša z zdanimi zahtevami za havbice, artilerijo, letalne stroje in mornarico. S temi zahtevami se bo bavil skupni ministrski svet. Vojni minister bo zahteval 275 milijonov kron za povišane izdatke. V avstrijskih vladnih krogih govore, da bodo zahtevano svoto znižali na 100 milijonov kron (kakšna velikodušnost!), svoto pa da bodo stopnjevali od leta do leta. Auffenberg je načrt predložil v četrtek cesarju. V ministrski seji se bo odločilo, če sprejme ogrska vlada zahteve.

PRAŠKE SOKOLSKO SLAVNOSTI.

Praga, 2. julija. Sokolske slavnosti so se končale v ponedeljek popoldne. — Vesti o samomoru nekega nemškega študenta niso resnične. Pač pa se je ustrelil trgovski praktikant Volbrecht, ki se je v neki češki gostilni sprl s sokoli. S preprirom so nadaljevali še na cesti. Volbrecht je ustrelil dvakrat in težko ranil nekega sokola. Ko so ga zasledovali in ni mogel ubežati, se je ustrelil. Na Prikopih so trajale demonstracije nato do ponoči.

Policijski prezident Křikava.

Praga, 2. julija. Policijski prezident Křikava bo najbrže moral zapustiti svoje mesto. Deželni predsednik smatra vsa pogajanja za nemško-češko sprvo za brezuspešna. Naslednik Křikave bo najbrže okrajni glavar Lovrisak.

STRANKIN ZBOR BOSANSKE SOCIALNE DEMOKRACIJE.

Sarajevo, 1. julija. Včeraj se je začel četrti strankin zbor bosansko-hercegovske socialne demokracije, ki so se ga udeležili tudi vnanji delegatje. Kongres je sprejel resolucijo, ki izraža simpatije ogrskemu proletariatu v boju, ter resolucijo, ki ogorčeno obsoja absolutistični režim na Hrvaškem. Tretja resolucija zahteva revizijo ustave za Bosno in Hercegovino, uvedbo moderne demokratične konstitucije s popolnoma avtonomnim deželnim zborom, uvedbo občinske, okrajne in okrožne avtonomije, splošno, tajno, enako, direktno in proporcionalno volilno pravico za deželni zbor in druga zastopstva, moderni tiskovni zakon in spremembo društvene in zborovalne pravice. Na današnjem zborovanju je bila daljša debata o jugoslovanskem vprašanju in se je sklenilo, da se nadaljuje dosedanja pot po kulturni združitvi vseh Jugoslovancev in se v ta namen izdaja poučen socialističen list v obeh abecedah. Včeraj popoldne je bil ogromno obiskan shod z dnevnim redom: »Položaj Jugoslovancev in balkanskih narodov ter socialna demokracija.« Govorila sta državni poslanec Skaret in Korač. Zbor se je danes zaključil z zgoraj omenjeno razpravo o jugoslovanskem vprašanju in socialni demokraciji.

HERVOIČEV POGREB.

Zagreb, 2. julija. Hervoičevega pogreba se je udeležila ogromna množica ljudstva. Za pogrebom je šel tudi Cuvaj, dalje bivša bana Pejačević in Rauch.

NEURJE NA OGRSKEM.

Ogromna škoda.

Budimpešta, 3. julija. Z južne Ogrske prihajajo poročila o silnih nalivih. V Verbasu so vse ulice pod vodo. V Červenki je 500 hiš nevarnih za bivanje. Škode je dva milijona kron. Strela je ubila več oseb.

K SMRTI MINISTRKEGA PREDSEDNIKA MILOVANOVIČA.

Belgrad, 2. julija. Milovanoviča so pokopali danes na državne stroške. Bajce je zapustil Milovanovič memoare, v katerih opisuje bosansko aneksijsko krizo.

NOVA VLADA V SRBIJI.

Belgrad, 2. julija. Kraljevi ukaz razglašajo: Za ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve je izvoljen Marko Trikić, za finančnega in stavbnega ministra Mihael Ilić, za ministra za zunanje zadeve sekcijski šef Jovan Jovanović. Drugi ministri obdrže svoje portfelje.

VOLILNA REFORMA NA FRANCOŠKEM.

Pariz, 2. julija. Zbornica je sprejela 1. člen načrta volilne reforme s 510 proti 77 glasovi. Člen določa, da volijo poslance po listah (na ta način kakor volitve za ljubljanski občinski svet). Drugi člen so sprejeli z majhno spreteno.

NEMŠKI CESAR IN RUSKI CAR.

Peterburg, 2. julija. Nemški cesar se pripelje z jahto »Hohenzollern« v baltiški zaliv in v četrtek se snideta s carjem. Cesarja spremlja državni kancelar, v carjevem spremstvu je razen Kokovceva in Sasonova tudi vojni minister Suhomlinov. Nemški cesar ostane dva dni na Ruskem.

VOHUNJENJE.

Stotnik Kostevič.

Berlin, 3. julija. Med državnim kancelarjem in justičnim uradom so bila predvčerajšnjem,

preden je kancelar odpotoval na sestanek nemškega cesarja z ruskim carjem, posvetovanja, ali naj bi se spustil zaradi vohunjenja zaprti ruski stotnik Kostevič na svobodo. Kosteviča ne bodo spustili, ker je preveč obremenjen.

Vohunski proces.

Berlin, 3. julija. Prihodnji petek bo zopet proces zaradi izdajanja vojaških tajnosti. Pred državnim sodišče prideta neka Američanka in Avstrijanka Olga Kling.

Osumljen vohunstva.

Berlin, 3. julija. V Kielu so prišli 30 let stara tehnika Ewalda, ker ga sumijo vohunstva.

ŽELEZNIŠKA NEZGODA.

Vratislava, 2. julija. Železniška nezgoda pri Schmiedefeldu, o kateri smo že včeraj poročali, je zahtevala deset človeških žrtv. Pomožni železniški čuvaj Hautke se je hotel usmrtiti. Povedal je, da je v kritičnem času čital in prezrl signal.

NEMIRI V ALBANIJI.

Bitka z Malisori.

Carigrad, 3. julija. Med Skutarijem in Alepo so bili boji turških čet z Malisori. Malisori so bili poraženi. Alepski kajmakam je mrtev.

Turški vojaški transporti.

Solun, 3. julija. Vojaški oddelki, ki so došli semkaj iz Dardanel, gredo vsled velike razburjenosti med Miriditi v južni del vilajeta Skutari in v okolico El Base, niso pa bili poslani proti monastirskim upornikom.

Ogrožena Mitrovica.

Carigrad, 3. julija. Iz severne Albanije poročajo, da namerava četoški glavar Boljetinac resen napad na Mitrovico. Vlada ga je skušala pridobiti z darilom 5000 funtov, kar pa je Boljetinac odklonil. V svoji utrdbi Boljetinac, eno uro od Mitrovice, je zbral 400 oboroženih vstajev. Zabil je nadaljevanje cestne gradnje iz Mitrovice v Novi Bazar in Djakovo.

VOJAŠKA REVOLTA V ALBANIJI.

Izjava vladnih oficirjev.

Carigrad, 3. julija. Vladni oficirji so izjavili, da sicer soglašajo s prepovedjo porabe armade za politične namene, da pa ne bodo zasledovali svojih upornih tovarišev.

Tajni komite.

Carigrad, 3. julija. »Tanin« poroča, da je obstojal v Monastirju tajni komite, ki je pod imenom »Hizbi Vavan«, to je »Zaščito domovine«, vodil v armadi propagando.

Zahteve upornikov.

Solun, 3. julija. »Silah« poroča, da so stavili vodje monastirskega gibanja naslednje zahteve: 1. Sultan Mohamed se odstavi, prestol zasede Jusuf Izedin-efendi; 2. razpust zbornice in sklicanje nacionalne skupščine; 3. varstvo osebne in moralne svobode otomanskega naroda; 4. zakon, ki se vjema z običaji narodnosti države; 5. sedanjí kabinet se odstavi, politični voditelji Tavid, Talaar in Halib-bej se za vedno odstranijo iz politike; 6. poravnava sedanjih konfliktov med narodnostmi; 7. ohrana sultanovih suverenih pravic nad Albanijo; 8. nezmožni funkcionarji mladoturškega komiteja se odstavijo in kaznujejo; 9. komite za edinost in napredek se zatre; 10. avtonomija uprave Albanije; 11. popolna neomejena svoboda.

VOLILNI BOJ V UNIJI.

Baltimore, 3. julija. Tudi včerajšnje 42. glasovanje ni prineslo odločitve. Wilson je dobil 494. Clark 430 glasov. Konvent je bil izredno voharen in se je po polnoči odgodil na popoldne.

ORKAN V REGINI.

11 milijonov dolarjev škode.

Winnipeg, 3. julija. Orkan v Regini je trajal tri minute in je napravil 11 milijonov dolarjev škode. Brez strehe je 3000 oseb.

KITAJSKO POSOJILO.

Razbita pogajanja.

Pariz, 3. julija. Oficialno glasilo pekinške kitajske vlade izjavlja, da so pogoji, ki so jih stavili velevlasti za posojilo, nesprijemljivi. Splošno smatrajo projekt novega posojila za izjalovljen.

Vestnik organizacij.

Ženska podružnica »Vzajemnosti« ima danes ob 8. zvečer v društvenem lokalu Selenburgova ulica 6. redno mesečno sejo.

Odborova seja lesnih delavcev bo v četrtek 4. t. m. točno ob 6. zvečer v društvenih lokalih.

Moste. V četrtek 4. t. m. je v gostilni »pri Dimu« zaplen sestanek močanskih zapnikov, na katerem bo poročal predsednik dež. zastopstva stranke.

Centralni odbor »Vzajemnosti« v Ljubljani ima v petek 5. t. m. ob 9. zvečer (po seji šestjakovskega odbora) redno mesečno sejo za pretekli mesec, na katero se vabijo tudi sodrugi nadzorniki in veselični odbor.

Sodrugabski odbor »Vzajemnosti« ima v petek 5. t. m. ob 8. zvečer v zveznih prostorih jako važno sejo, na katero se vabijo tudi sodrugi nadzorniki in ostali sodrugi iz tega okraja.

Solsko-poljanska podružnica »Vzajemnosti« ima v nedeljo 7. t. m. ob pol 10. dopoldne v gostilni g. Bončarja na Poljanski cesti št. 19 redno mesečni sestanek. Člani so vabljeni na polnoštevilno udeležbo.

— Zaradi pomanjkanja prostora se objavi »Miljonski sklad« v jutrišnji številki.

Delavsko gibanje.

= Stavka v Limerčah. Delavci pri pivovarni Fischl v Limerčah so začeli včeraj stavkati. Dne 20. junija so oddali vodstvu svoje zahteve, ki so bile zelo skromne, vodstvo pa je te zahteve brutalno odklonilo. V celem stavka 70 delavcev.

Novice.

• Posledica rubežni. V Merklingu blizu Stuttgarta so kmetu Kurzu zarubili travnik. Gostilničar Kleinfelder je dobil pravico, da spravi se-

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

no s travnika. Kurz je nato zapretil, da bo vsakega ustrelil, ki bo hotel spraviti seno z zarubljenega travnika. Ko je prišel Kleinfelder s svojima sinovima, hčerkami in hlapci, da bi spravil seno domov, je ustrelil Kurz iz skrivališča večkrat na gostilničarja. Kleinfelder je obležal takoj mrtve, njegov 32letni sin mu je tekel na pomoč, a tudi tega je ustrelil Kurz, njegovega brata pa je ranil. Kurz je oddal še nekaj streliv in zadel konja in psa, ki sta bila tudi takoj mrtva. Nato je hitel domov in še sam sebe ustrelil.

Grozen samomor. Na Dunaju je na grozen način napravil konec svojemu življenju 28letni mestni ključavničarski pomočnik Leopold Forstner. V tek je spustil tren voz cestne železnice, skočil nato iz voza in položil glavo na odbijalno ploščo voza, proti kateremu je tekel tren. Vozovi so trčili drug ob drugega in zmečkali Forstnerjevo glavo. Forstner je storil grozni čin iz obupa nad smrtjo svoje matere.

Zakonsko suženjstvo. V Novem Jorku je pred kratkim zbujal splošno veselost proces znanega zdravnika dr. Benetta za ločitev zakona. Njegova soproga ga je zapustila in zato se je hotel ločiti od nje. Soproga Benettova je pa dokazala pred sodiščem, da ji je bilo nemogoče živeti poleg moža, ki je vsak njen pregrešek izrabljal za to, da je dobil denar. Predložila je sodniku moževe zapiske, v katerih je bilo med drugim napisano: »Moja žena se je nespodobno obnašala — 1 dolar. Ker je bila predrzna — 2 dolarja. Brala je pismo svoje matere, preden sem ji to dovolil — 1 dolar. Ker je klepetala — 1 dolar. Kupila je 100 funtov sladkorja dražje, kakor je bilo treba — 2 dolarja.« Še prijaznejši so naslednji zapiski: »Svojo soprogo pripravil do tega, da je od svojega denarja kupila otroški voziček in otroško obleko. Odpustil sem dve služkinji. Moja žena naj sama dela. Svojo soprogo pripravil do tega, da je izvalila svojim staršem večjo svoto denarja in da so ji podarili jopico iz kožuhovine.« Gospa Benettova je povedala sodniku, da ji mož na ta način izvalil vse njeno premoženje in ko ni imela nič več, je tako grdo ravnal z njo, da ga je morala zapustiti. Sodniki so zavrnili zdravnikovo pritožbo in ga obsodili k plačevanju alimentov.

Avtomobilске nezgode. V času od 1. oktobra 1909 do 30. septembra 1910 je bilo na Nemškem 6774 avtomobilskih nezgod, pri katerih je bilo udeleženih 7178 avtomobilov. Število pri teh nezgodah ponesrečenih in mrtvih oseb znaša 3929. Škoda znaša skoraj eno četrtno milijona mark. Ime avtomobilskih lastnikov so izvedele oblasti v 6891 slučajih, 267 niso izvedele. 521 oseb, ki so vodile avtomobile, je zbežalo, 149 je poskusilo zbežati in 6488 oseb se je javilo oblastim. Policijsko je bilo kaznovanih 607 oseb.

Največji železniški most. V Novem Jorku bodo v kratkem pričeli graditi največji železniški most na svetu, ki bo imel štiri tire. Največji ob k bo dolg 1000 čevljev. Most ne bo veljal nič manj kakor 18 milijonov dolarjev in bo umotvor moderne tehnike. Prihodnje leto prično graditi vodovod, ki bo preskrboval Novi Jork z dobro pitno vodo. Studnec je oddaljen 150 milj od mesta in bo preskrboval 10 milijonov ljudi z vodo. Ta vodna naprava prekaša vse dosedanje, celo silni akvedukti starih Rimljanov so v primeri s tem neznatni. Že nekaj let dela 16.000 delavcev in veliko število strojev pri gradnji rezervoarjev in prekopih za cevi. Pod tremi rekami — Rondout, Wallkill, Hoodna — in pod jezerom Croton so izkopali predore, ki so dolgi 75.000 čevljev. Najznamenitejši je pa hudsonski predor, pri katerem so porabili 500.000 funtov dinamita za razstreljevanje. Pri razstreljevanju je delalo 400 delavcev, največ Poljakov in Slovakov, leto in dan. Predor je za vodo neprediren in bi ga lahko porabili takšnega, kakršen je, za napeljavno vodo. Sedaj ga obdajajo s cementom, vsled česar postane njegov premer, ki znaša sedaj 12 čevljev, za 4 čevlje manjši.

Osemindeset let v zaporu. Roparski glavar Bellettieri, ki je presedel osemindeset let v zaporu, je sedaj pomiloščen. Zaprt je bil v Rimu. Ko so ga izpustili, je dejal, da mu je edino za to žal, ker ne bo mogel izkopati onih zakladov, ki jih je nekoč skrival, ker je oni prostor že zazidan.

Iz tatinskega brloga. Po končani rusko-japonski vojni so prišle na dan prav čedne reči o korupciji in podkupljivosti ruske uprave. Seveda je odredil car stroge preiskave, ali te imajo le navidezno vrednost, ker so poročila preiskovalnih senatorjev tajna. Po naključju je pa vendar prišlo v javnost poročilo senatorja Neuhardta, ki je imel nalogo, da vodi preiskavo v varšavski garniziji. Pri hišnih preiskavah je komisija zaplenila vse papirje, kar jih je je dobila. Neuhardt pravi v svojem poročilu: »Največ pritožb smo slišali o obuvilih. Ruska armada je bila v vojski skoraj brez čevljev. Usnje je napolnilo, golenice prekratke, čevlji so največkrat napravljeni samo za eno nogo in to so še najboljše med njimi. 60 procentov vseh čevljev je bilo ob prvem dežju od znotraj premočenih, a 80 procentov popolnoma za nič, ko so jih imeli vojaki le nekaj dni na nogah. Erarični čevlji so bili v treh dneh strgani. Kavalerijski oddelki so si čevlje sami naredili, ti so bili tudi trpežni. Ko je dobil 22. novgorodski regiment od intendature čevlje, jih ni mogel sprejeti, ker so prednji deli odpadli med vožnjo. Pri 68. regimentu so morali odkloniti od 2236 parov doposlanih čevljev 2186 parov. Dobavitelji so kradli kakor srake. Leta 1909. sta odkupila dva dobavitelja dobavo 200.000 parov čevljev od dveh drugih dobaviteljev za 200.000 rubljev. Za vsak par sta dobila potem po sedem rubljev, v resnici je pa en par vreden le dva rubla. Volaki prodajo komisne

čevlje takoj za poldrug rubelj, ker ne morejo v njih korakati. Prav tako je tudi pri drugih predmetih, ki jih pošiljajo intendature vojaškim oddelkom. Suknje so prekratke, slabo prikrojene in iz silno slabega blaga. Hlače so tako slabe, da že po dveh mesecih ne varujejo vojakov več pred mrazom. Perilo je nerabno, ravnotako kožuhi. Leta 1905 je dobila 5. lovska brigada 8914 kučem iz ovčje volne. Odkloniti so morali 1070 kučem, ker so bile tako majhne, da bi jih ne mogel nositi niti otrok. Vsi, ki so pošiljali blago za armado, so bili podkupljeni. Podkupnina je znašala 3 do 7 procentov. Pri sprejemu dobavnih predmetov je bila brezvestnost pravilo, ne izjema. Neki uradnik je imel na leto 1175 rubljev plače, a leta 1908 je v teku petih mesecev »prihranil« 43.930 rubljev. Dvorni svetnik Krjukovskij je dobil tako visoko podkupnino, da je prejel mesetar celo 40.000 rubljev za posredovanje. Za vzorec nepremočljive suknje, ki je bil tovarnarju všeč, je dobil uradnik intendature 100.000 rubljev. Toliko iz Neuhardtovega poročila. Za Rusijo velja še vedno izrek carja Nikolaja I., da so na Ruskem razen carja vsi ljudje podkupljivi.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba »Zarje«.
Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

prijatelj moj.
Gre na vsako pot z menoj!
Ker se večkrat z njim krepčam,
Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljše krepčilo želodca!
Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!
Posebno na kolodvorih!

Postavno varovano

Poskusite!

Naročite si »Slovenski Ilustrovani Tednik« in zadovoljni bodete, ker to je najbolj zanimiv in zabaven časopis s slikami.

Kdor ljubi dobro kavo
naj vporablja kot pridatek samo
= pravi »Franck«, =
ki se spozna po tvornični znamki, t. j.
kavinem mlinčku.

Tovarna v Zagrebu.

Najnovejše! Najnovejše!
Maksim Gorkij
== „Mati“ ==
Cena K 4.—.

To pohvalno delo slavnega ruskega pisatelja je izšlo te dni. Dobiva se po vseh knjigarnah, kakor tudi v založbi »Zarja« v Ljubljani, ki je knjigo založila in izdala.

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. **Najnižje cene.**

Mesto vsacega posebnega naznanila.

Tužnim srcem naznanjamo vsem prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi našega iskreno ljubljenega soproga, odnosno očeta, brata in svaka, gospoda

Franca Čudna

posestnika in trgovca

po dolgi in mučni bolezni, previdenega s svetotajstvi za umirajoče, včeraj ob 3/4 7. uri zvečer v 50. letu njegove starosti.

Pozemski ostanki preblagega pokojnika se bodo v sredo, dne 3. julija t. l. ob 6. uri popoldne prepeljali iz hiše žalosti Sodnijska ulica št. 6 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se bodo položili v lastno grobnico. Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Ljubljana, dne 2. julija 1912.

Fran Čuden
sin.

Josipina Čuden, roj. Rus
soproga.

Elizabeta Čuden
hči.

Prvi slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Tobakarne oziroma prodajalne „Zarje“ v Trstu so:

Južni kolodvor.
Ficke, Kasel Silos pred vhodom v prosto luko.
Moze, ulica Miramar 1.
Beden, ulica Madonnina št. 2.
Gostilna Internacional, ulica Giovanni Boccaio št. 25.
Lavrenčič, trg pred Kasarno (Piazza Caserma).
Pipan, ulica Ponte della Fabra.
Gramaticopulo, Piazza Barriera.
Bruna, ulica del Rivo.
Raitinger, Riva Grumola št. 20.
Hoeltl, trafika na državnem kolodvoru.
Bajc, ulica Ceppa.
Kovač Antonija prodajalna v Sv. Križu.
Muraro Matej, Via Sette Fontane 14.
Geržina, Rojan.
Benussi, Greta.
Skladišče Il. kons. zadrug na Belvedere.
Artuš, Belvedere 57.
Sekovar, Piazza Caserma.

Ali sem „Zarji“ že pridobil novega naročnika?

Letošnje poletje v znamenju Bata čevljev

Dobi se poyosod.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

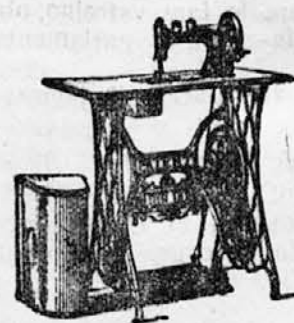
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 8 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Senk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Šveteč, Zaloška cesta.
Sešark, Šelenburgova ulica.
Suhadole Anton, Zelena jama 50.

Dolenec, Prešernova ulica.
Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Zidovska ulica.
Kleinstein, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hillserjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Kustrin, Breg.
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška
Likar, Glince.
Jezeršek, Zaloška cesta.